

Dato 24. juni 2026
Side 1 af 4

Til: Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø
Nyropsgade 30, 1780 København V
Kvaelstof-Klima@sgav.dk med cc til andope@sgav.dk
J.nr. 2026-18568

Landbrug & Fødevarer F.m.b.A.

Axelborg, Axeltorv 3
DK 1609 København V

T +45 3339 4000
E info@lf.dk
W www.lf.dk

CVR DK 25 52 95 29

Høring over udkast til bekendtgørelse om jordbrugsvirksomheders anvendelse af gødning (gødningsanvendelsesbekendtgørelsen) for planperioden 2026/2027

Generelle bemærkninger

Helt overordnet mener Landbrug & Fødevarer (L&F), at bekendtgørelsen kommer alt for sent i høring i forhold til ikrafttrædelse d. 1. august og høringsfrist d. 24. juni. Samlet vurderes processen som utilstrækkelig, da den begrænser erhvervets mulighed for at gennemgå og reagere på reglerne grundigt. Yderligere påvirker det landmandens planlægning af den kommende sæson negativt. Der er kort tid til at tilpasse sig ændringerne, ikke mindst med genindførelsen af de skærpede fosforlofter. L&F forbeholder sig derfor muligheden for at vende retur efter høringsfristen, hvis der skulle være yderligere bemærkninger.

L&F vil desuden kraftigt opfordre SGAV til at beskrive overgangen og overlappet mellem reglerne i denne ændringsbekendtgørelse og reglerne i den Udledningsbaserede Markregulering (UMR) i vejledninger og nyheder fra styrelsen.

Skærpede fosforlofter

Det generelle fosforloft bliver nu 29 kg pr. ha, og hertil indføres der et skærpet fosforloft på 28 kg pr. ha i oplande til fosforfølsomme søer. L&F undrer sig over, hvorfor der differentieres med 1 kg fosfor pr. ha, da den miljømæssige effekt på fosforemissionen fra det dyrkede areal til vandmiljøet, er relativt minimal sammenlignet med de administrative omkostninger.

Krav til harmoniareal ved sænkning af fosforlofter

Det fremgår i udkastet, at der foretages stramninger af fosforlofterne for får, geder, heste, hjorte og affald, samt skærpede fosforlofter, som udgør godt 20% af harmoniarealet.

L&F har bedt SEGES Innovation (SI) om at estimere, hvad udnyttelseskravet bør være. I lyset af den meget korte høringsfrist har det udelukkende været muligt at indhente en hurtig vurdering fra SI. SI har beregnet, hvad konsekvensen for stramningerne af fosforloftet betyder for det samlede fosforarealkrav for husdyrgødning og organisk affald på landsplan. Beregningerne er lavet med baggrund i eksisterende data fra især Gødningsregnskaberne fra 2020/21 med fremskrivning af fosforudskillelsen for kvæg, aflivning og mink, samt ophør af undtagelsesbestemmelsen for kvæg.

Der er regnet på følgende ændringer:

- Får, geder, heste og hjorte, samt affald sænkes fosforloftet fra 30 til 29 kg pr. ha
- Ovenstående plus skærpede områder genindføres med et generelt fosforloft på 28 kg pr. ha.

I **tabel 1** fremgår de umildbart beregnede konsekvenser, hvortil der ses at:

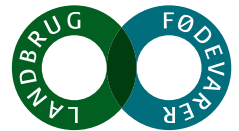
- Skærpelsen for får, geder, heste og hjorte medfører et øget fosforarealkrav på 577 ha på landsplan svarende til 0,04%.
- Derudover så øges fosforarealkravet med i alt 4.999 ha, hvis fosforloftet for affald sænkes.
- Ved skærpelse af fosforloftet for de fosforfølsomme områder, øges fosforarealkravet med 10.650 ha svarende til ca. 0,7%.

Den største arealmæssige effekt ses derfor ved stramningen af fosforloftet for affald og genindførelsen af de skærpede fosforlofter med ca. 5.000 ha hver. Derimod er der kun marginal effekt af at ændre kravene for får, geder, heste og hjorte.

Tabel 1. Konsekvens for harmoniareal ved stigende stramninger af fosforlofter

	Fosforlofter (kg P pr. ha)				P-arealkrav (ha)			Forøgelse ift. 2025/26	
	Kvæg, svin, fjerkræ	Får, geder, heste og hjorte	Affald	Skærpede områder	Husdyrgødning	Affald	I alt	ha	%
Eksisterende regulering for 2025/26	29	30	30	29	1.408.730	128.224	1.536.955	-	-
Skærpet for får, geder, heste, strudse	29	29	30	29	1.409.307	128.224	1.537.532	577	0,04
Skærpet for får, geder, heste, strudse og affald	29	29	29	29	1.409.307	132.646	1.541.953	4.999	0,33
Skærpet for får, geder, heste, strudse og affald, plus fosforfølsomme områder.	29	29	29	28	1.414.277	133.328	1.547.604	10.650	0,69

Omkostningen for at tilpasse sig én hektar manglende harmoniareal varierer meget afhængigt af bl.a. det nuværende husdyrtryk. Hvis det antages, at gennemsnitsomkostningen svarer til at kunne udbringe gylle gratis for en ny modtager med en køreafstand på 5-10 km fra bedriften. Derudover antages det, at der kan udbringes 35 ton gylle pr. ha og udbringningsomkostningen er 30 kr. pr. ton gylle inkl. Vejtransport. På baggrund af de estimater, resulterer det i, at omkostningen overstiger 10 mio. kr.

Korrigerede fosforlofter

Til beregning af det korrigerede fosforloft på arealer med lave fosfortal, er det fortsat kun fosfortallet (Olsen-P, hvor der ekstraheres med bicarbonat), der kan anvendes som dokumentation for lavt fosforindhold.

SI har i samarbejde med Aarhus Universitet gennem en årrække dokumenteret, at ekstraktion med calciumklorid ($P\text{-CaCl}_3$) på visse jorde med højt indhold af oxalat-ekstraherbar aluminium (Alox-jorde) giver en bedre korrelation til merudbyttet for fosfortilførsel og dermed fosfortilgængeligheden, end Olsen-P gør. SI foreslår derfor, at $P\text{-CaCl}_3$ optages som alternativ til Olsen-P som minimum på jorde med højt Alox.

Miljømæssige konsekvenser for vandmiljø

Det fremgår af høringsmaterialet, at ændringerne i fosforreguleringen samlet set vil fortrænge 335 tons fosfor. Det fremgår dog ikke, om dette vil medføre en målbar forbedring af vandmiljøtilstanden. En opgørelse over fortrængte mængder udgør ikke i sig selv dokumentation for en reel miljøeffekt.

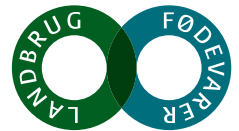
L&F har tidligere påpeget i forbindelse med genbesøget af tredje vandplan, at en generel sænkning af fosforlofterne kun vil have en minimal effekt på fosfortabet til vandmiljøet. På arealer uden risiko for fosfortab vil effekten være fraværende, og på øvrige arealer kun meget begrænset og først på langt sigt. Samtidig peger forskningen på, at det er langt mere hensigtsmæssigt at målrette indsatsen mod de konkrete tabsveje, herunder erosion og afstrømning, frem for at gennemføre en generel reguleringsskærpelse.

Administrative og erhvervsøkonomiske konsekvenser

L&F finder, at udkastet samlet set indebærer en væsentlig forøgelse af de administrative byrder for jordbrugsvirksomheder. Dette skyldes navnlig de omfattende krav til dokumentation, jordprøvetagning og beregning af fosforlofter, som følger af det foreslåede kapitel 3 a. Efter L&Fs opfattelse er det ikke tilstrækkeligt belyst, i hvilket omfang disse øgede byrder står i et rimeligt forhold til den forventede miljøeffekt. L&F opfordrer derfor til en nærmere proportionalitetsvurdering for en evt. reduktion af dokumentationskrav.

L&F vurderer desuden, at de erhvervsøkonomiske konsekvenser ikke er tilstrækkeligt belyst i høringsmaterialet. Skærpede fosforlofter vil i nogle tilfælde have økonomiske konsekvenser for visse landbrugsbedrifter. Det er f.eks. bedrifter med sædskifter med høj fosforbortførsel og kvægbedrifter med behov for startgødning til majs. Hertil kommer, at lavere fosforlofter kan øge behovet for harmoniareal på husdyrbedrifter. Når miljøeffekten samtidig må forventes at være meget begrænset, er det vanskeligt at se proportionaliteten i forslaget. De samlede omkostninger vurderes umildbart at overstige 10 mio. kr. Styrelsen bør derfor i henhold til gældende retningslinjer, jf. Erhvervs- og vækstministeriets vejledning om erhvervsøkonomiske konsekvenser, kvantificere de erhvervsøkonomiske konsekvenser ved de påtænkte ændringer i bekendtgørelsen.

L&F skal desuden henstille, at der i stedet fokuseres på målrettede og lokalt forankrede virkemidler, som mere effektivt reducerer fosfortabet til vandmiljøet. I den forbindelse bør den lokale viden fra Kystvandrådene inddrages mere aktivt, herunder anbefalinger om bl.a. træplantning langs vandløb, fosforvådområder og øvrige virkemidler, der adresserer de konkrete tabsveje.

Dispensation til udvikling af miljøteknologi

Pyrolyse og lagring af kulstof i jorden i form af biokul er en vigtig del af landbrugets klimaindsats, men for at sikre, at anvendelsen af biokul kan anvendes uden unødigt miljøpåvirkning og med høj udnyttelse af bl.a. næringsstofferne i biokullet, er der behov for forsknings- og udviklingsforsøg under praksisnære, danske forhold. Imidlertid stoppes, udsættes eller besværliggøres mange markforsøg, fordi kommunerne skal ansøge om en §19-godkendelse, hvilket er ressourcekrævende. Tit afviser mange kommuner ansøgningerne under henvisning til forsigtighedsprincippet, på trods af, at de mængder biokul, som udbringes til forskningsforsøg er meget små. Det forsinker netop arbejdet med at få afklaret om anvendelsen af biokul er sikker.

L&F foreslår, at der indskrives en passage om, at forskningsforsøg med biokul kan gennemføres uden § 19-godkendelse.

Specifikke kommentarer til bekendtgørelsesudkastet:

Paragraf	Kommentar
§ 20 c	Unødvendigt at indføre skærpede fosforlofter igen, når man på den anden side forenkler ved at ensrette de øvrige fosforlofter. Se generelle kommentarer.
§ 20 e	Se generelle kommentarer om korrigerede fosforlofter
§ 21	Det er vigtigt at sikre, at forsøg med biokul bliver omfattet af denne dispensationsmulighed, da der for nuværende er en barriere, at der skal søges § 19-godkendelser hos de respektive kommuner for udførelse af forsøg med biokul.

Med venlig hilsen

Alberte Knudsen-Nielsen

Konsulent

Vand & Natur

M +45 6024 0272

E alkn@lf.dk